

Oplæg til et nationalt forskningscenter for klimahåndtering og bæredygtig omstilling

Flere aktører fra forskningsverdenen, interesseorganisationer og civilsamfund har offentligt påpeget, at der er **behov for øget investering i at løfte den grønne omstillings vidensbehov** til et mere samlet og ny-orienteret vidensberedskab for det danske samfund. Det nuværende spredte finansieringslandskab løfter ikke den nødvendige integrerede forskning på tværs af teknisk- og naturvidenskabelige, samfundsfaglige og humanistiske områder, og stiller derfor ikke i tilpas grad handlingsorienteret viden om omstillingens barrierer og muligheder til rådighed for myndigheder, erhvervsliv og civilsamfund.

Vi foreslår oprettelsen af et nationalt dansk forskningscenter for klimahåndtering og bæredygtig omstilling. Centret bør **facilitere en styrkelse af transdisciplinær omstillingsforskning**, herunder den teknisk-naturvidenskabelige, inden for en overordnet ramme af de samfundsmæssige udfordringer, som omstillingen rejser. Hermed adresseres det veldokumenterede forhold, at samfunds- og humanvidenskabelige tilgange underprioriteres i det nuværende finansieringslandskab. Dette til trods for behovet for ny viden om hvordan holdninger, normer, incitamenter, etik og politik ændres på personligt, fællesskabs- og (inter-)nationalt niveau og skaber den kontekst, i hvilken nye teknologiske og økonomiske løsninger skal fungere.

Mere konkret bør et forskningscenter for klimahåndtering og bæredygtig omstilling bygge på følgende principper, inspireret bl.a. af norske CICERO og britiske CUSP som førende, internationale modeller:

Principper for et nationalt forskningscenter for klimahåndtering og bæredygtig omstilling:

- Forskning som omsætter globale klima- og bæredygtighedsudfordringer til transformativ nationale og lokale løsningsforslag med fokus på bæredygtig velfærd og rettidig omstilling.
- Forskning i både klimatilpasning og klima-afbødning (*mitigation*) og i hvordan disse hensyn bedst samtænkes konkret i hverdagsliv, planlægning og politik - lokalt og nationalt.
- Forskning med udgangspunkt i et ligeværdigt samspil mellem de relevante naturvidenskaber, tekniske videnskaber og de samfundsfaglige og humanistiske discipliner.
- Transdisciplinær forskning hvor forskerne samskaber viden med andre samfundsaktører.

Et dansk klimaforskningscenter må have en relativt **lang tidshorisont** (minimum 10 år) med en **fast finansiel ramme**, som skal være defineret åbent for at sikre reel uafhængighed, og som sikrer centret status af en formelt **selvstændig enhed med egen husning og administration**. Det er det nødvendige udgangspunkt for at etablere en trans- og interdisciplinær forskningskultur, fastholde fokus på transformativ løsningsmuligheder (som kan være vanskeligt at tilpasse det etablerede forsknings-finansielle landskab), og give mulighed for at danne forskningssamarbejder med basis i yderligere ekstern finansiering.

Det investerede beløb bør sikre en reel minimumsbemanding og muligheder for faglig sparring mellem **3-6 fuldtidsansatte forskere inden for fem-syv tematiske, tværfaglige kerneområder** (lokale klimakonsekvenser, klimafinansiering, bæredygtig velstand, socio-teknisk transition m.v.). Det bør samtidig sikre ressourcer til den nødvendige understøttelse af omverdens-kontakt og samskabelse af viden, samt sikre en stabil balance mellem basismidler og ekstern projektf finansiering (på ca. 50/50). Vi foreslår, at alle danske universiteter tilbydes repræsentation i centrets bestyrelse, med henblik på at sikre tæt samarbejde på tværs og mulighed for dobbelttilknytninger til centret for universitetsforskere. Konkret er det vores anbefaling, at **staten afsætter 30-35 millioner kroner årligt i minimum 10 år** til centret, i form af ekstra midler set i forhold til øvrig offentlig forskningsfinansiering, herunder særligt den øvrige frie forskning.

KLIMA- OG OMSTILLINGSRÅDET

September 2020

Kontakt: Anders Blok, abl@soc.ku.dk

klimaogomstillingsraadet.dk

 @KOR_Danmark

